

ks. Jan Józef Janicki

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Kanonizacja Jana Pawła II i Jana XXIII na znaczkach pocztowych Polski i Watykanu

Kanonizacja dwóch Papieży w Święto Miłosierdzia Bożego

W Drugą Niedzielę Wielkanocną, czyli Niedzielę Miłosierdzia Bożego, 27 kwietnia 2014 roku w Rzymie, po raz pierwszy w historii Kościoła miało miejsce niezwykle wydarzenie, które pozostanie głęboko w pamięci wszystkich wierzących w Chrystusa na całej ziemi, a szczególnie w sercach i duszach Polaków. Tego bowiem dnia w stolicy chrześcijaństwa, w Watykanie, odbyła się uroczystość kanonizacji dwóch Papieży. Ojciec Święty Franciszek, w obecności emerytowanego papieża Benedykta XVI, wyniósł do chwały ołtarzy swoich poprzedników – Świętych Jana XXIII i Jana Pawła II.

Kulminacyjnym momentem tego wielkiego święta, w czasie Eucharystii sprawowanej na placu przed bazyliką św. Piotra, stało się wygłoszenie przez papieża Franciszka formuły kanonizacyjnej w języku łacińskim, która została przyjęta przez zgromadzonych gromkimi oklaskami. Brzmiała ona następująco:

Ad honorem Sanctae et Individuae Trinitatis, ad exaltationem fidei catholicae et vitae christianae incrementum, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorum Apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, matura deliberatione praehabita et divina ope saepius implorata, ac de plurimorum Fratrum Nostrorum consilio, Beatos Ioannem XXIII et Ioannem Paulum II Sanctos esse decernimus et definimus, ac Sanctorum Catalogo adscribimus, statuantes eos in universa Ecclesia

inter Sanctos pia devotione recolere debere. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen¹.

Polska prasa katolicka podała tłumaczenie:

Na chwałę Świętej i Nierozdzielnej Trójcy, dla wywyższenia katolickiej wiary i wzrostu chrześcijańskiego życia, na mocy władzy naszego Pana Jezusa Chrystusa i świętych Apostołów Piotra i Pawła, a także Naszej, po uprzednim dojrzałym namyśle, po licznych modlitwach i za radą wielu naszych Braci w biskupstwie orzekamy i stwierdzamy, że błogosławieni Jan xxiii i Jan Paweł II są świętymi i wpisujemy ich do katalogu świętych, polecając, aby odbierali oni cześć jako święci w całym Kościele. W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego, Amen².

Spośród 265 namiestników Chrystusa 81 papieży zostało wyniesionych do chwały ołtarzy jako święci Kościoła powszechnego. Kanonizacja dwóch sławnych Papieży XX wieku, wielkie wydarzenie, którego świadkiem był cały świat chrześcijański w dniu 27 kwietnia 2014 roku, zostanie niewątpliwie upamiętniona przez wiele okolicznościowych emisji znaczków pocztowych różnych krajów na całym świecie.

Rola i znaczenie znaczka pocztowego w życiu ludzi i narodów

Znaczek pocztowy, pomimo istnienia alternatywnych rozwiązań takich jak poczta elektroniczna czy frankatura mechaniczna, jest nadal zjawiskiem, które spełnia w życiu ludzi i społeczeństw ważną funkcję, gdyż zawiera się w nim wszystko, co charakterystyczne dla cywilizacji. Uważa się, że znaczek umożliwia wzajemną wymianę myśli i wartości, przypomina dzieje państw i narodów oraz jest odbiciem aktualnych stosunków społecznych, ekonomicznych oraz ustroju politycznego. Ze znaczka można odczytać i w znaczku można rozpoznać elementy duchowego dziedzictwa narodu, w tym jego religijności czy

¹ *Cappella Papale. II Domenica di Pasqua o della Divina Misericordia. Rito della canonizzazione e celebrazione eucaristica presieduti dal Santo Padre Francesco. Piazza San Pietro. 27 aprile 2014, [Città del Vaticano 2014], s. 73.*

² Por. M. Szewczyk, *Jan xxiii i Jan Paweł II – nowi święci Kościoła*, „Przewodnik Katolicki” 103 (2014) nr 18, s. 15; T. Kurlus, *Wpisani do katalogu Świętych*, „Przegląd Filatelistyczny” 2014 nr 4, s. 149.

też stosunku do religii. Ponadto znaczek przybliży i zwraca uwagę na postacie i doniosłe wydarzenia³. Powstałe wartościowe pod wieloma względami zbiory o określonej tematyce wywołują głębokie przeżycia i wzruszenia u oglądających, łączą ludzi i budują swoistą ludzką solidarność. W zbiorach o tematyce patriotycznej i religijnej odzwierciedla się miłość do Ojczyzny oraz wiara i miłość Kościoła, znajomość dziejów ojczystych oraz znajomość tradycji i dziejów Kościoła. Znaczki o tematyce religijnej pokazują „wszczepienie w długi łańcuch pokoleń dających autentyczne świadectwo o Bogu i Jego dziele zbawienia urzeczywistnionym w Jezusie Chrystusie”⁴.

Papież Paweł VI powiedział do uczestników odbywającego się we wrześniu 1972 roku w Rzymie IV Kongresu Światowej Federacji Stowarzyszeń Filatelistycznych Świętego Gabriela m.in., że wszyscy zbierający i rozpowszechniający znaczki, które „mają bezpośredni związek z wartościami wiary i ją obwieszczają”, stają się „apostołami, ponieważ dzisiejszym ludziom, poszukującym i walczącym” wskazują na Boga, „źródło wszelkiego światła, najgłębszą przyczynę i centrum wszelkiego istnienia”, a równocześnie obwieszczają „orędzie o niezgłębnym bogactwie Chrystusa (Ef 3, 8)”⁵.

Choć nie sposób przecenić wpływu, jaki znaczki o tematyce religijnej wywierają na ludzkie serca, ani „owoców ducha”, które rodzą w poszczególnych osobach, to jednak pozostaje prawdą, że

w okresach ideologicznych nacisków i indoktrynacji, a nawet prześladowań religii, kiedy wiarę spychano poza margines życia publicznego, filateliści pieczołowicie zabezpieczali motywy religijne rozpoznane na znaczkach, blokach, arkusikach, stemplach, frankaturach mechanicznych czy całostkach. Na wystawach, pokazach i wernisażach prawie zawsze pojawiały się zbiory, które przyciągając uwagę zwiedzających, kierowały ich myśli ku Bogu i sugerowały dojrzałą refleksję nad losem i przeznaczeniem człowieka i świata⁶.

³ Por. J. J. Janicki, *Święci chwałą Krakowa*, Kraków 2012, s. 29–30; J. J. Janicki, *Królowa Jadwiga w filatelistyce*, „Analecta Cracoviensia” 29 (1997), s. 519; W. Chrostowski, *Papież Pielgrzym. Jan Paweł II na znaczkach pocztowych świata 1978–1990*, Warszawa 1991, s. 10.

⁴ W. Chrostowski, *Filatelistyka – środkiem ewangelizacji współczesnego świata*, [w:] Polski Związek Filatelistów – Zarząd Okręgu w Kielcach, *Krajowa Wystawa Filatelistyczna „Totus Tuus – Kielce ‘91”*, Kielce 1991, s. 8.

⁵ Cyt. za: B. Michalak, *Archanioł Gabriel. Patron Pocztowców i Filatelistów*, „Filatelista” 50 (2003) nr 1, s. 9.

⁶ W. Chrostowski, *Filatelistyka – środkiem ewangelizacji...*, dz. cyt., s. 8.

Znaczek pocztowy, obecny od dziesiątków lat na całym świecie, jest szczególnym zjawiskiem spełniającym w życiu ludzi i społeczeństw niebagatelną rolę:

jest jednym z nieodłącznych wymogów cywilizacji oraz wzajemnej wymiany dóbr i myśli. Polityka wydawnicza zarządów pocztowych poszczególnych państw stanowi ważny wyznacznik ich dorobku, a także odbicie istniejących stosunków społecznych i ekonomicznych oraz ustroju politycznego. [...] Przyglądając się znaczkom, można bez trudu rozpoznać zasadnicze elementy duchowego dziedzictwa narodu, w tym jego religijności i oficjalnego stosunku do religii. [...] Z usług poczty korzystają codziennie setki milionów ludzi. Wraz z wieściami w liście znaczek przybliży to, co się dzieje gdzie indziej, i zwraca uwagę na postacie i doniosłe wydarzenia⁷.

Emisje znaczków upamiętniających kanonizację Jana Pawła II i Jana XXIII

Poczta Watykanu, 21 marca 2014 roku, i Poczta Polska, 2 kwietnia 2014 roku, wydały wspólnie cztery walory filatelistyczne upamiętniające uroczystą kanonizację, ogłoszenie przez Papieża Franciszka świętymi (włączenie do „katalogu” Świętych) dwóch Papieży: Jana XXIII i Jana Pawła II, w dniu 27 kwietnia 2014 roku.

Blok z dwoma znaczkami przedstawia świętych papieży: Jana Pawła II i Jana XXIII na tle wnętrza bazyliki św. Piotra. Wydanie Poczty Watykańskiej ma w nagłówku bloku napis w języku włoskim: „CANONIZZAZIONE DEI PAPI GIOVANNI PAOLO II E GIOVANNI XXIII” oraz, pomiędzy znaczkami, pośrodku bloku, napis: „EMISSIONE CONGIUNTA TRA POLONIA E CITTÀ DEL VATICANO”. Każdy z tych dwóch znaczków ma nominał 1 euro i napis (z lewej strony znaczka): „CITTÀ DEL VATICANO” z herbem przedstawianego Papieża oraz, odpowiednio do każdej z dwóch postaci, napis: „GIOVANNI PAOLO II · 1920–2005” i „GIOVANNI XXIII · 1881–1963”. Nad nazwą Państwa Watykańskiego małym drukiem umieszczono skróty imion i nazwisk projektantów bloku i znaczków, którymi są Marzanna i Jacek Dąbrowscy⁸ oraz nazwę drukarni i rok wydania:

⁷ W. Chrostowski, *Papież Pielgrzym...*, dz. cyt., s. 10; por. J. J. Janicki, *Święci chwałą Krakowa*, dz. cyt., s. 99.

⁸ Imiona projektantów znaczka: Marzanna i Jacek (Dąbrowscy) podają: T. Kurlus, *Wpisani do katalogu Świętych*, dz. cyt., s. 150 oraz M. Jedziniak, *Nowości polskie*, „Filatelista” 61 (2014) nr 5, s. 281.

PWPW SA 2014. Znaczki, o wymiarach $31,25 \times 39,5$ mm (w bloku o wymiarach 121×75 mm), zostały wykonane techniką offsetu⁹, na papierze fluorescencyjnym, w nakładzie 200 tys. sztuk¹⁰. Wydanie Poczty Polskiej tego samego bloku z dwoma znaczkami nosi oczywiście napisy w naszym języku: „KANONIZACJA PAPIEŻY JANA PAWŁA II I JANA XXIII; WSPÓLNA EMISJA POLSKI I WATYKANU; POLSKA; Jan Paweł II · 1920–2005 i Jan XXII · 1881–1963”. Nad nazwą „Polska” umieszczono nazwisko projektantów: „M. J. Dąbrowscy”, nazwę drukarni oraz rok wydania: PWPW SA 2014. Wymiary znaczka i bloku są takie same jak w wersji watykańskiej, a nominał każdego ze znaczków wynosi 5 zł.

Najlepszym komentarzem do wydanego przez pocztę Watykanu i Polski bloku jest homilia papieża Franciszka, wygłoszona podczas mszy świętej kanonizacyjnej na placu św. Piotra w Watykanie, 27 kwietnia 2014 roku:

W centrum dzisiejszej niedzieli, wieńczącej Oktawę Wielkanocy, którą św. Jan Paweł II zechciał poświęcić Miłosierdziu Bożemu, znajdując się chwalebne rany Jezusa zmartwychwstałego.

⁹ „Offset, technika drukowania płaskiego będąca drukowaniem pośrednim; obraz formy drukowanej jest przenoszony najpierw na cylinder gumowy, a dopiero z niego na papier. Drukowanie polega na zwilżeniu formy wodą, nadaniu farby i wykonaniu odbitki. Stosowany jest również offset wgłębny, w którym elementy drukujące formy są lekko trawione, co zwiększa precyzyjność druku. Najnowszą odmianą offsetu jest drukowanie z płyt bimetalowych, sporządzanych galwanicznie z warstwy miedzi i chromu lub niklu. Miedź jest bardziej podatna do pokrycia farbą, chrom natomiast i nikiel łatwiej przyjmują wodę. Formy bimetalowe pozwalają na druk znaczka w wielomilionowych nakładach”. Polski Związek Filatelistów, *Encyklopedia filatelistyki*, red. T. Hampel, Warszawa 1993, s. 355.

¹⁰ Por. M. Jedziniak, *Nowości polskie...*, dz. cyt., s. 281; Ufficio Filatelico e Numismatico. Governatorato Città del Vaticano, *Canonizzazione di Giovanni Paolo II. 21 marzo 2014*, Bozzetti–Esquisses–Sketches–Entwürfe–Bocetos, s. 2–6 (tu błędnie podano wymiar znaczków: $39,5 \times 51$ mm).

Pokazał je już wtedy, gdy po raz pierwszy ukazał się apostołom wieczorem tego samego dnia po szabacie, w dniu zmartwychwstania. Ale tamtego wieczoru, jak słyszeliśmy, nie było Tomasza, i gdy inni powiedzieli mu, że widzieli Pana, odpowiedział, że jeśli nie zobaczy i nie dotknie tych ran, nie uwierzy. Osiem dni później Jezus pojawił się ponownie w Wieczerniku pośród uczniów, i był tam również Tomasz. Zwrócił się wówczas do niego i zachęcił, by dotknął Jego ran. Wówczas ten szczery człowiek, ten człowiek przyzwyczajony do tego, by sprawdzać osobiście, ukląkł przed Jezusem i powiedział: „Pan mój i Bóg mój” (J 20, 28).

Rany Jezusa są zgorzeniem dla wiary, ale są również sprawdzianem wiary. Dlatego rany w ciele Chrystusa zmartwychwstałego nie zanikają, pozostają, gdyż rany te są trwałym znakiem miłości Boga do nas i są niezbędne, by wierzyć w Boga. Nie po to, by wierzyć, że Bóg istnieje, ale aby wierzyć, że Bóg jest miłością, miłosierdziem, wiernością. Św. Piotr, cytując Izajasza, pisze do chrześcijan: „Krwią Jego ran zostaliście uzdrowieni” (1 P 2, 24; por. Iz 53, 5).

Św. Jan XXIII i św. Jan Paweł II mieli odwagę patrzeć na rany Jezusa, dotykać Jego zranionych rąk i Jego przebitego boku. Nie wstydzi się ciała Chrystusa, nie gorszyli się Nim, Jego krzyżem. Nie wstydzi się ciała swego brata (por. Iz 58, 7), ponieważ w każdej osobie cierpiącej dostrzegali Jezusa. Byli to dwaj ludzie mężni, pełni parezji [męstwa – przyp. J. J.] Ducha Świętego i dali Kościołowi i światu świadectwo dobroci Boga i Jego miłosierdzia.

Byli kapłanami, biskupami i papieżami dwudziestego wieku. Poznali jego tragedie, ale one ich nie złamały. Silniejszy był w nich Bóg; silniejsza była wiara w Jezusa Chrystusa, Odkupiciela człowieka i Pana historii; silniejsze było w nich miłosierdzie Boga, które objawia się w tych pięciu ranach; silniejsza była macierzyńska bliskość Maryi.

W tych dwóch mężach kontemplujących rany Chrystusa i świadkach Jego miłosierdzia była „żywa nadzieja” wraz z „radością niewymowną i pełną chwały” (1 P 1, 3. 8). Nadzieja i radość, które zmartwychwstały Chrystus daje swoim uczniom i których nic i nikt nie może ich pozbawić. Nadzieja i radość paschalne, które przeszły przez tygiel odarcia z szat, ogołocenia, bliskości z grzesznikami aż do końca, aż do mdłości z powodu goryczy tego kielicha. Oto są nadzieja i radość, które ci dwaj święci papieże otrzymali w darze od zmartwychwstałego Pana i z kolei przekazywali obficie ludowi Bożemu, otrzymując za to wieczną nagrodę.

Tą nadzieją i tą radością żyła pierwsza wspólnota wierzących w Jerozolimie, o której mówią Dzieje Apostolskie (por. 2, 42–47) [...]. Jest to wspólnota, w której żyje się tym, co najistotniejsze z Ewangelii, to znaczy miłością, miłosierdziem, w prostocie i braterstwie.

Taki obraz Kościoła miał przed sobą Sobór Watykański II. Jan XXIII i Jan Paweł II współpracowali z Duchem Świętym, aby odnowić i dostosować Kościół do jego pierwotnego obrazu – wizerunku, jaki nadali mu święci w ciągu wieków.

Nie zapominajmy, że to właśnie święci prowadzą Kościół naprzód i sprawiają, że się rozwija. Zwołując Sobór, św. Jan XXIII okazał wzorowe posłuszeństwo Duchowi Świętemu, dał się Jemu prowadzić i był dla Kościoła pasterzem, przewodnikiem, który sam był prowadzony – prowadzony przez Ducha. To była jego wielka posługa dla Kościoła; dlatego osobiście chętnie myślę o nim jako o papieżu posłuszeństwa Duchowi Świętemu.

Św. Jan Paweł II w tej posłudze ludowi Bożemu był papieżem rodziny. Kiedyś sam powiedział, że chciałby być zapamiętany jako papież rodziny. Chętnie to podkreślam w czasie, gdy trwają przygotowania do synodu poświęconego rodzinie i z rodzinami – procesowi, któremu na pewno On z nieba towarzyszy i go wspiera.

Niech obaj ci nowi święci pasterze ludu Bożego wstawiają się za Kościołem, aby w ciągu tych dwóch lat procesu synodalnego był on posłuszny Duchowi Świętemu w posłudze duszpasterskiej dla rodziny. Niech obaj uczą nas nie gorszyć się ranami Chrystusa, wnikać w tajemnicę Bożego Miłosierdzia, które zawsze żywi nadzieję, zawsze przebacza, bo zawsze miłuje¹¹.

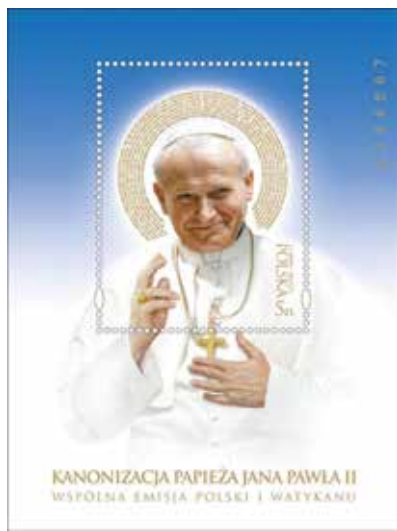
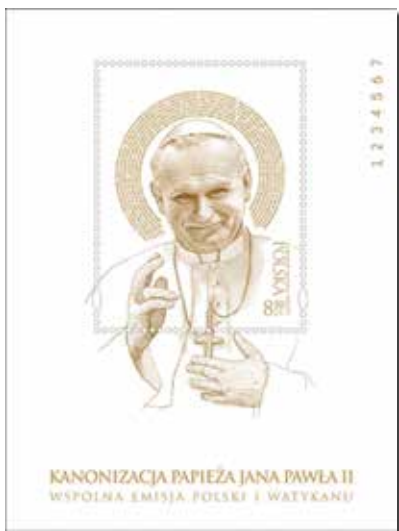
Aby uczcić kanonizację Papieża Jana Pawła II, Poczta Polska i Poczta Watykanu wydały **trzy znaczki pocztowe**; dwa z nich o nominałach 5 zł i 8,50 zł (watykańskie nominały: odpowiednio 1,90 i 2,50 euro) zostały wydane w bloku, a jeden, o nominale 2,35 zł (znaczek watykański o nominale 0,85 euro), jest sprzedawany w arkuszu z sześcioma walorami.

Znaczki w bloku o nominałach 5 zł i 8,50 zł, przedstawiające Jana Pawła II w geście błogosławienia, zaprojektowali Marzanna i Jacek Dąbrowscy; autorem rytu jest Piotr Naszarkowski¹². Znaczek o nominale 5 zł (1,90 euro), o barwach niebieskiej, złotawej i białej, został wykonany techniką druku offsetowego, zaś o nominale 8,50 zł (2,50 euro), o barwie biało-złotawej, wykonano stalorytem (*taille douce*)¹³; nakład we wszystkich przypadkach wynosił

¹¹ Franciszek, *Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej*, 27.04.2004, „L'Osservatore Romano” 35 (2014) nr 5, wyd. pol., s. 5–6.

¹² Zob. M. Jedziniak, *Nowości polskie*, dz. cyt., s. 282.

¹³ „Staloryt, technika drukowania wklęsłego, analogiczna do miedziorytu. Formę drukową do stalorytu wykonuje się przez złobienie odhartowanej płytki stalowej, którą po wykonaniu rytu ponownie się hartuje, a następnie – w przypadku druku znaczka z tak przygotowanej

200 tys. sztuk. Blok jest opatrzony napisem: „KANONIZACJA PAPIEŻY JANA PAWŁA II I JANA XXIII; WSPÓLNA EMISJA POLSKI I WATYKANU; POLSKA 5 ZŁ i 8,50 ZŁ”.

Projektanci znaczków, M. i J. Dąbrowscy, stworzyli bardzo oryginalne, a zarazem bogate teologicznie przedstawienie aureoli otaczającej głowę Świętego („DZIĘKUJEMY!”); siedem kręgów budujących aureolę tworzą wybrane przez projektantów szczególnie wymowne fragmenty z przemówień Jana Pawła II, stanowiące swego rodzaju papieskie wezwania i wskazania. Niestety, bez szkła powiększającego trudno je odczytać, dlatego tego wyzwania podjął się autor tego artykułu, umożliwiając tym samym wszystkim PT. Czytelnikom lekturę i rozważanie papieskiego nauczania św. Jana Pawła II¹⁴. A oto teksty siedmiu kręgów aureoli:

TOTUS TUUS! · NIE LĘKAJCIE SIĘ! · OTWÓRZCIE DRZWI CHRYSZTUSOWI! · MUSICIE BYĆ MOCNI W WIERZE! · NIECH ZSTĄPI DUCH TWÓJ I ODNOWI OBLICZE ZIEMI! TEJ ZIEMI! · CHRZEŚCIJANIN POWOŁANY JEST W JEZUSIE CHRYSZTUSIE DO ZWYCIĘSTWA

matrycy pierwotnej sporządza się negatyw – kontrmatrycę (moletkę) i wytłacza ją wielokrotnie na powierzchni cylindra, stanowiącego właściwą formę drukową.” Polski Związek Filatelistów, *Encyklopedia filatelistyki*, dz. cyt., s. 518.

¹⁴ Po napisaniu niniejszego artykułu p. Redaktor Bogdan Michalak zamieścił tekst tworzący papieską aureolę w redagowanym i opracowywanym przez siebie czasopiśmie „Święty Gabriel. Informator Klubowy” 33 (2014) nr 117–118 (marzec–czerwiec), s. 2.

· MUSICIE OD SIEBIE WYMAGAĆ, NAWET GDYBY INNI OD WAS NIE WYMAGALI!
· NIE LĘKAJCIE SIĘ MIŁOŚCI, KTÓRA STAWIA CZŁOWIEKOWI WYMAGANIA!
· NIE LĘKAJCIE SIĘ BYĆ ŚWIĘTYMI! · DLA CHRZEŚCIJANINA SYTUACJA NIGDY
NIE JEST BEZNADZIEJNA! · ANTYSEMITYZM JEST POSTAWĄ NIEDAJĄCĄ SIĘ PO-
GODZIĆ Z NAUKĄ JEZUSA CHRYSZTUSA! · BOGU DZIĘKUJecie, DUCHA NIE GAŚCIE!
· SURSUM CORDA! W GÓRĘ SERCA! · NIE MA SOLIDARNOŚCI BEZ MIŁOŚCI! · NIE
ZATWARDZAJMY SERC, GDY SŁYSZYMY «KRZYK BIEDNYCH»!

WYPŁYŃ NA GŁĘBIĘ! · NIECH PRZEBACZENIE ROZLEJE SIĘ NICZYM DOBRO-
CZYNNY BALSAM W KAŻDYM SERCU! · BĄDŹCIE ŚWIADKAMI MIŁOSIERDZIA!
· NAUCZCIE SIĘ KOCHAĆ TO, CO PRAWDZIWE, DOBRE I PIĘKNE! · JESTEM RA-
DOSNY, WY TEŻ BĄDŹCIE! · HISTORIA UCZY, ŻE DEMOKRACJA BEZ WARTOŚCI
ŁATWO SIĘ PRZEMIENIA W JAWNY LUB ZAKAMUFLOWANY TOTALITARYZM ·

JEŚLI CHCESZ ZNALEŹĆ ŹRÓDŁO, MUSISZ IŚĆ DO GÓRY, POD PRĄD! · JAK
MOŻNA KOCHAĆ BOGA, KTÓRY JEST NIEWIDZIALNY, NIE KOCHAJĄC CZŁOWIE-
KA, KTÓRY JEST OBOK NAS · PRZYSZŁOŚĆ ZACZYNA SIĘ DZISIAJ, NIE JUTRO
· WIARA I ROZUM SĄ JAK DWA SKRZYDŁA, NA KTÓRYCH DUCH LUDZKI UNOSI
SIĘ KU KONTEMPLACJI PRAWDY ·

NIE MA POKOJU BEZ SPRAWIEDLIWOŚCI, NIE MA SPRAWIEDLIWOŚCI BEZ
PRZEBACZENIA! · WOLNOŚCI NIE MOŻNA TYLKO POSIADAĆ, NIE MOŻNA JEJ
ZUŻYWAĆ, TRZEBA JĄ STAŁE ZDOBYWAĆ I TWORZYĆ PRZEZ PRAWDĘ · BÓG
UKAZUJĄC NAM MIŁOSIERDZIE, OCZEKUJE, ŻE BĘDZIEMY ŚWIADKAMI MIŁO-
SIERDZIA W DZISIEJSZYM ŚWIECIE ·

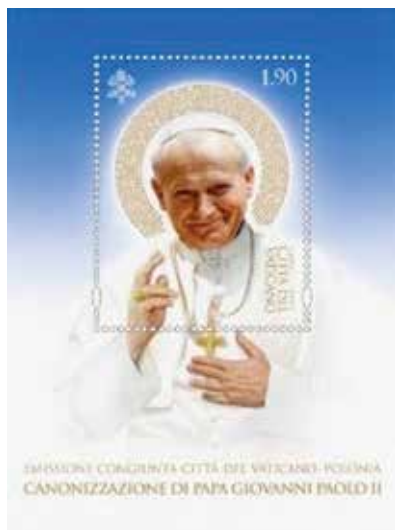
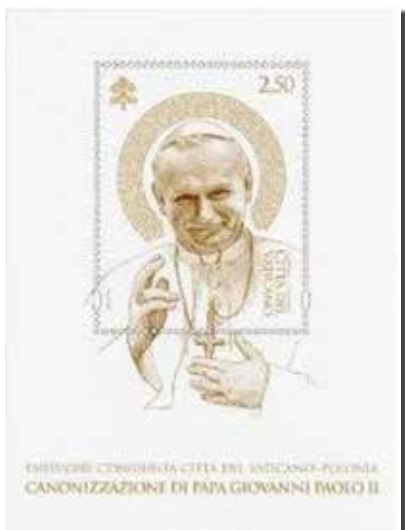
BÓG SZCZEGÓLNIIE UPODOBAŁ SOBIE UBOGICH, W ICH TWARZACH ODBIJA
SIĘ CHRYSZTUS · BĄDŹCIE WYTRWALI. NIE WYSTARCZY PRZEKROCZYĆ PRÓG,
TRZEBA IŚĆ W GŁĄB · BĄDŹCIE SOLĄ, KTÓRA DAJE CHRZEŚCIJAŃSKI SMAK ŻYCIU
· BĄDŹCIE ŚWIATŁEM, KTÓRE ŚWIECI W MROKACH OBOJĘTNOŚCI I EGOIZMU ·

BĄDŹCIE APOSTOŁAMI PRAWDY! · ZANIEŚCIE PRZYSZŁYM POKOLENIOM
ŚWIADECTWO WIARY, NADZIEI I MIŁOŚCI · CHRYSZTUS JEST BRAMĄ, ALE JEST
TEŻ DROGĄ, PRAWDĄ I ŻYCIEM · NIE CHCIEJCIE OJCZYZNY, KTÓRA WAS NIC
NIE KOSZTUJE · W ŻYCIU I ŚMIERCI TOTUS TUUS PRZEZ NIEPOKALANĄ ·

Znaczki w bloku w emisji Poczty Watykanu, o nominałach 1,90 euro i 2,50 euro, przedstawiają, tak jak w polskiej emisji, Jana Pawła II w geście błogosławienia; również zostały zaprojektowane przez Marzannę i Jacka Dąbrowskich, a autorem rytu jest Piotr Naszarkowski¹⁵. Znaczek o nominale 1,90 euro został wyko-

¹⁵ Zob. T. Kurlus, *Wpisani do katalogu Świętych*, dz. cyt., s. 149; M. Jedziniak, *Nowości polskie*, dz. cyt., s. 282.

nany techniką druku offsetowego, zaś o nominale 2,50 euro – stalorytem (*taille douce*); nakład wynosił po 200 tys. sztuk. Blok jest opatrzony napisem: „CANONIZZAZIONE DEI PAPI GIOVANNI PAOLO II E GIOVANNI XXIII; EMISSIONE CONGIUNTA TRA POLONIA E CITTÀ DEL VATICANO; CITTÀ DEL VATICANO 1,90 I 2,50”.

Marzanna i Jacek Dąbrowscy zaprojektowali również dla znaczków watykańskich, tak jak dla wersji polskiej, bardzo oryginalne, a zarazem bogate teologicznie przedstawienie aureoli, otaczającej głowę Świętego Jana Pawła II. Tutaj również szczególnie wymowne wezwania i wskazania Jana Pawła II, naturalnie w języku włoskim, tworzą siedem kręgów aureoli. Są one niestety, tak jak w polskim wydaniu, trudne do odczytania; brzmią one następująco:

TOTUS TUUS! · NON ABBIATE PAURA! · APRITE LE PORTE A CRISTO! · DOVETE ESSERE FORTI NELLA FEDE! · SCENDA IL TUO SPIRITO! E RINNOVI LA FACCIA DELLA TERRA, DI QUESTA TERRA! · IL CRISTIANO È CHIAMATO IN GESÙ CRISTO ALLA VITTORIA · DOVETE ESIGERE DA VOI STESSI, ANCHE SE GLI ALTRI NON LO ESIGESSERO DA VOI! · IL PERDONO SI DIFFONDA COME BALSAMO BENEFICO NEL CUORE DI CIASCUNO! ·

IO SONO FELICE, SIATELO ANCHE VOI! · NON ABBIATE PAURA DI ESSERE SANTI! · PER IL CRISTIANO LA VITA NON È MAI PRIVA DI SPERANZA · NON ABBIATE PAURA DELL'AMORE, CHE PONE PRECISE ESIGENZE ALL'UOMO! · L'ANTISEMITISMO È UN ATTEGGIAMENTO CHE NON PUÒ ESSERE CONCILIATO

CON GLI INSEGNAMENTI DI CRISTO! · RENDETE GRAZIE A DIO... NON SPENGETE LO SPIRITO! ·

LA FEDE E LA RAGIONE SONO COME LE DUE ALI CON LE QUALI LO SPIRITO UMANO S'INNALZA VERSO LA CONTEMPLAZIONE DELLA VERITÀ · LA LIBERTÀ NON SI PUÒ SOLTANTO POSSEDERLA, NON SI PUÒ CONSUMARLA, OCCORRE COSTANTEMENTE CONQUISTARLA E FORMARLA · DIO È PARTICOLARMENTE AFFEZIONATO AI POVERI! I LORO VOLTI RIFLETTONO IL VOLTO DI CRISTO ·

DIO, CONCEDENDOCI MISERICORDIA, SI ATTENDE CHE NOI SIAMO TESTIMONI DELLA MISERICORDIA NEL MONDO DI OGGI · SIATE PERSEVERANTI. NON BASTA PASSARE LA SOGLIA, BISOGNA ANDARE FINO IN FONDO · UNA DEMOCRAZIA SENZA VALORI SI CONVERTE FACILMENTE IN UN TOTALITARISMO APERTO OPPURE SUBDOLO, COME DIMOSTRA LA STORIA ·

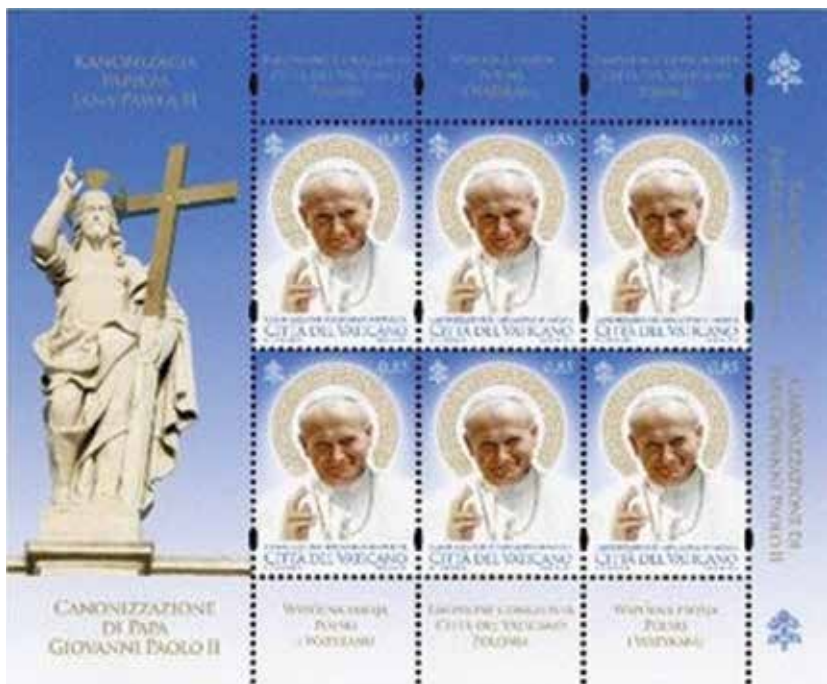
SE VUOI TROVARE LA SORGENTE, DEVI PROSEGUIRE IN SU, CONTROCORRENTE! · IL FUTURO INIZIA OGGI, NON DOMANI · SIATE IL SALE CHE CONFERISCE ALLA VITA IL SAPORE CRISTIANO · SIATE LA LUCE, CHE RISPLENDE NELLE TENEBRE DELL'INDIFFERENZA E DELL'EGOISMO · IMPARATE AD AMARE CIÒ CHE È VERO, BUONO E BELLO! ·

SURSUM CORDA! · IN ALTO I NOSTRI CUORI! · NON INDURIAMO I NOSTRI CUORI QUANDO UDIAMO "IL LAMENTO DEI POVERI"! · PRENDI IL LARGO! · CRISTO È LA PORTA, MA ANCHE LA VIA, LA VERITÀ E LA VITA · NON VOGLIATE UNA PATRIA CHE NON VI COSTA NULLA! · NON C'È PACE SENZA GIUSTIZIA, NON C'È GIUSTIZIA SENZA PERDONO! ·

NON C'È SOLIDARIETÀ SENZA AMORE! · PORTATE ALLE FUTURE GENERAZIONI UNA TESTIMONIANZA DI FEDE, DI SPERANZA E DI AMORE · SIATE APOSTOLI DELLA VERITÀ! · SIATE TESTIMONI DELLA MISERICORDIA! · NELLA VITA E NELLA MORTE TOTUS TUUS MEDIANTE L'IMMACOLATA ·

Znaczki Poczty Polskiej i Poczty Watykanu o nominałach 2,35 zł i 0,85 euro, sprzedawane w arkuszu z sześcioma walorami, wydane w nakładzie 1,5 miliona w obu pocztach, przedstawiają postać błogosławiącego Jana Pawła II, taką samą jak na znaczkach w bloku (zaprojektowanych przez Marzannę i Jacka Dąbrowskich), mają jednak zmieniony format: 31,25 × 43 mm. Wymiary arkusza to 152,25 × 125 mm; technika druku: offsetowa; papier fluorescencyjny¹⁶. Na marginesie z lewej strony tego arkusza umieszczono fotografię figury

¹⁶ Por. T. Kurlus, *Wpisani do katalogu Świętych*, dz. cyt., s. 149n; M. Jedziniak, *Nowości polskie*, dz. cyt., s. 282; Ufficio Filatelico e Numismatico. Governatorato Città del Vaticano, *21 Canonizzazione di Giovanni Paolo II*, dz. cyt., s. 2–6.

Chrystusa z krzyżem z fasady bazyliki Świętego Piotra oraz napisy, w wersji polskiej (u góry): „KANONIZACJA PAPIEŻA JANA PAWŁA II WSPÓLNA EMISJA POLSKI I WATYKANU”, a w części dolnej: „CANONIZZAZIONE DI PAPA GIOVANNI PAOLO II EMISSIONE CONGIUNTA CITTÀ DEL VATICANO – POLONIA”.

Znaczek Poczty Polskiej zawiera napisy: „POLSKA 2³⁵ ZŁ” oraz „KANONIZACJA PAPIEŻA JANA II. WSPÓLNA EMISJA POLSKI I WATYKANU”, a także „M. J. DĄBROWSKY PWPW S A 2014”. Przy każdym z sześciu znaczków w arkuszu, na przywieszce, umieszczono następujące napisy: „TOTUS TUUS; OTWÓRCIE DRZWI CHRYSZTUSOWI; NIE LĘKAJCIE SIĘ BYĆ ŚWIĘTYMI” (w górnej części); „JEŚLI CHCESZ ZNALEŹĆ ŹRÓDŁO, MUSISZ IŚĆ DO GÓRY, POD PRĄD!; PRZYSZŁOŚĆ ZACZYNA SIĘ DZISIAJ, NIE JUTRO; ZANIEŚCIE PRZYSZŁYM POKOLENIOM ŚWIADECTWO WIARY, NADZIEI I MIŁOŚCI” (w dolnej części).

Prezentowany arkusz z sześcioma znaczkami w emisji watykańskiej zawiera napisy (u góry): „KANONIZACJA PAPIEŻA JANA PAWŁA II”, a u dołu: „CANONIZZAZIONE DI PAPA GIOVANNI PAOLO II”. Ponadto obok napisów z prawej strony arkusza umieszczono herb Stolicy Apostolskiej.

Znaczek Poczty Watykanu zawiera w górnej części herb Stolicy Apostolskiej i nominał: 0,85 euro, a w dolnej części, pod wizerunkiem Papieża Jana Pawła II, napisy: „CANONIZZAZIONE DI PAPA GIOVANNI PAOLO II” i „CITTÀ DEL

VATICANO” oraz bardzo małym drukiem: „M. J. Dąbrowscy” i „PWPW S A 2014”. Na sześciu przywieszkach tego znaczka nie znajdujemy, tak jak w wersji polskiej, zdań papieskich, a jedynie umieszczone na przemian napisy włoskie i polskie: „EMISSIONE CONGIUNTA CITTÀ DEL VATICANO – POLONIA” I „WSPÓLNA EMISJA POLSKI I WATYKANU”.

Poczta Watykanu wydała ponadto Stamp&Coin Card, czyli tzw. **list filatelistyczno-numizmatyczny** ze znaczkiem z opisanego powyżej arkusza oraz obiegową monetą watykańską (50 eurocentów) z podobizną papieża Franciszka na rewersie (w cenie 4,50 euro)¹⁷.

Koperty Poczty Polskiej pierwszego dnia obiegu FDC

Poczta Polska wydała, zgodnie z tradycją, trzy **Koperty pierwszego dnia obiegu FDC** ze znaczkami w bloku o nominałach 5 zł i 8,50 zł oraz znaczkiem o nominale 2,35 zł. Wszystkie one są skasowane okolicznościowym datownikiem z napisem na okręgu: „KANONIZACJA PAPIEŻA JANA PAWŁA II · 02.04.2014 WADOWICE”, a pośrodku ze słowami: „SANTO SUBITO”. Znaczki są umieszczone w górnej części koperty na tle niebieskim (symbol nieba), na którym znajdujemy napisy: „Nie lękajcie się być świętymi! KANONIZACJA PAPIEŻA JANA PAWŁA II. WSPÓLNA EMISJA POLSKI I WATYKANU. PIERWSZY DZIEŃ OBIEGU FDC POCZTA POLSKA S.A.”. Pod tymi napisami, na dolnej połowie koperty, rozciągają się białe chmury.

Z okazji kanonizacji obu Papieży, Jana XXIII i Jana Pawła II, Poczta Polska wydała osobną **Kopertę pierwszego dnia obiegu FDC**, umieszczając blok ze znaczkami przedstawiającymi obu nowych Świętych na tle bazyliki św. Piotra i wypełnionego po brzegi wiernymi placu przed bazyliką. Na datowniku znajduje się napis: „KANONIZACJA PAPIEŻY JANA PAWŁA II I JANA XXIII · 02.04.2014 KRAKÓW 1”.

Na zakończenie opisu znaczków wyemitowanych przez poczty Polski i Watykanu z okazji kanonizacji św. Jana XXIII i Jana Pawła II zacytujmy tekst komentarza watykańskiego Urzędu Filatelistyczno-Numizmatycznego z dnia 21 marca 2014 roku, w odniesieniu do osoby św. Jana Pawła II.

W dniu 27 kwietnia 2014 roku Jego Świątobliwość Papież Franciszek ogłosi świętym Jana Pawła II. Błogosławiony Karol Józef Wojtyła był Pasterzem, który

¹⁷ Por. T. Kurlus, *Wpisani do katalogu Świętych*, dz. cyt., s. 150; Ufficio Filatelico e Numismatico. Governatorato Città del Vaticano, 21 marzo 2014. *Canonizzazione di Giovanni Paolo II*, dz. cyt., s. 2–6.

wprowadził Kościół w nowe tysiąclecie, a jego osoba jest uważana za jedną z najbardziej znaczących i wpływowych współczesnej historii nie tylko Kościoła, ale całego świata. Wystarczy wskazać niektóre znaczące aspekty, które mogą „podsumować” jego niezwykły pontyfikat: podróże apostolskie w świecie, dialog z innymi wyznaniem, ustawiczna obrona wartości moralnych, życia i rodziny, specjalny stosunek – relacje z ludźmi, a w szczególności z młodymi, promulgacja-ogłoszenie Katechizmu Kościoła Katolickiego oraz duch z jakim „stawiał czoło” – pokonywał chorobę zwłaszcza w ostatnich dniach życia¹⁸.

ABSTRAKT

Kanonizacja Jana Pawła II i Jana XXIII na znaczkach pocztowych Polski i Watykanu

Poczta Polska S.A. i Poczta Watykańska (Ufficio Filatelico e Numismatico Città del Vaticano) wydały wspólne emisje znaczków upamiętniające kanonizację papieży: Jana Pawła II i Jana XXIII, która odbyła się w Rzymie dnia 27 kwietnia 2014 roku. Watykan dnia 21 marca, a Polska 2 kwietnia 2014 roku wprowadziły do obiegu pocztowego blok zawierający dwa znaczki (w wersji polskiej po 5 zł, a w wersji watykańskiej po 1 euro), przedstawiające postaci obu nowych Świętych Papieży na tle wnętrza bazyliki Świętego Piotra. Nakłady emisji polskiej i watykańskiej wynosiły po 200 tys. sztuk.

Kanonizację Jana Pawła II upamiętniają dwa bloki (wydane również wspólnie przez Polskę i Watykan) z wizerunkiem Ojca Świętego na błękitnym tle (o nominale 5 zł i 1,90 euro; wydrukowane techniką offsetu na papierze fluorescencyjnym) oraz w kolorze biało-złotawym (nominały: 8,50 zł i 2,50 euro; wykonane stalorytem). Nakłady emisji polskiej i watykańskiej wynosiły po 200 tys. sztuk. Aureolę tworzy siedem kręgów utworzonych z różnych tekstów nauczania świętego Papieża: odpowiednio w języku polskim i włoskim. Autor artykułu odczytał obie te wersje (bardzo trudne do odczytania bez znacznego powiększenia) i zamieścił je dla p.T. Czytelników.

Poczty Polski i Watykanu wprowadziły ponadto do obiegu znaczki (odpowiednio o nominałach 2,35 zł i 0,85 euro) z wizerunkiem Papieża Jana Pawła II (jak na bloku). Znaczek został wydany w ozdobnym arkusiku zawierającym sześć wartości w otoczeniu przywieszek z krótkimi tekstami z papieskich przemówień; na marginesie arkusika zamieszczono fotografię figury Chrystusa z fasady bazyliki św. Piotra na Watykanie. Nakład znaczka obu poczt wynosił po 1,5 mln sztuk.

¹⁸ Ufficio Filatelico e Numismatico. Governatorato Città del Vaticano, *Canonizzazione di Giovanni Paolo II*, dz. cyt., s. 2 (tłum. własne autora).

SŁOWA KLUCZOWE

Poczta Polska, Poczta Watykańska, wspólna emisja znaczków Polski i Watykanu, kanonizacja, Jan XXIII, Jan Paweł II, bazylika św. Piotra

ABSTRACT**Canonization of John Paul II and John XXIII
on postage stamps Poland's and Vatican's City**

The Polish Post and The Vatican Post (Ufficio Filatelico e Numismatico Città del Vaticano) issued a joint issues stamps commemorating the canonization of the Popes Johannes Paulus II and John XXIII, that took place in Rome on the 27th of April 2014. On the 21st of March Vatican and Poland on the 2nd of April 2014 introduced into the post block containing two stamps (the Polish version costs 5 PLN and the Vatican 1 Euro) presenting two new saints of the Popes against the inside of St. Peter's Basilica. (Print issue of Polish and Vatican in the number of 200 thousand pieces).

Canonization of John Paul II commemorated two blocks (also published jointly by Poland and the Vatican) with the image of the Holy Father on blue background (in denominations of 5 PLN and 1.90 Euro offset printed on paper technique fluorescence) and white-the-golden (denominations: 8,50 PLN and 2,50 Euro made steel engraving. Halo is formed from seven circles of various texts teaching the holy Pope in Polish and Italian. The author of this article read both versions (very difficult to read without significantly enlarge!) and posted them for PT. Readers.

Mail Polish and Vatican furthermore introduced a stamp (in denominations of 2,35 PLN and 0,85 Euro) with the image of Pope John Paul II (as a block). A stamp was issued in decorative small sheet containing six values surrounded tags with short texts of papal speeches, and on the margin of the sheet a figure of Christ from the facade of St. Peter's Basilica in the Vatican. (Issue stamps both published in the number of 1.5 million units).

KEYWORDS

The Polish Post, The Vatican Post, joint issue stamps Poland and Vatican City, canonization, John XXIII, John Paul II, St. Peter's Basilica

TEUMACZENIE

Iwona Wojnicka

BIBLIOGRAFIA

- Cappella Papale. II Domenica di Pasqua o della Divina Misericordia. Rito della canonizzazione e celebrazione eucaristica presieduti dal Santo Padre Francesco. Piazza San Pietro. 27 aprile 2014*, [Città del Vaticano 2014].
- Chrostowski W., *Papież Pielgrzym. Jan Paweł II na znaczkach pocztowych świata 1978–1990*, Warszawa 1991.
- Chrostowski W., *Filatelistyka – środkiem ewangelizacji współczesnego świata*, [w:] Polski Związek Filatelistów – Zarząd Okręgu w Kielcach, *Krajowa Wystawa Filatelistyczna „Totus Tuus – Kielce ’91”*, Kielce 1991, s. 8–10.
- Franciszek, *Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej*, 27.04.2004, „L’Osservatore Romano” 35 (2014) nr 5, wyd. pol., s. 5–6.
- Janicki J. J., *Święci chwałą Krakowa*, Kraków 2012.
- Janicki J. J., *Królowa Jadwiga w filatelistyce*, „Analecta Cracoviensia” 29 (1997), s. 519–552.
- Janicki J. J., *Organy na znaczkach Poczty Watykańskiej*, „Pro Musica Sacra” 13 (2015), s. 225–231.
- Jedziniak M., *Nowości polskie*, „Filatelista” 61 (2014) nr 5, s. 281–282.
- Karzełek E., *Treść wypowiedzi Jana Pawła II umieszczonych w aureoli*, „Filatelista” 61 (2014) nr 7, s. 409.
- Kurlus T., *Wpisani do katalogu Świętych*, „Przegląd Filatelistyczny” 11 (2014) nr 4, s. 149–151.
- Michalak B., *Archanioł Gabriel. Patron Pocztców i Filatelistów*, „Filatelista” 50 (2003) nr 1, s. 9–10.
- Michalak B., *Kanonizacja Papieży Jana Pawła II, Jana XXIII*, „Święty Gabriel. Informator Klubowy” 33 (2014) nr 117–118, s. 2, 5–11.
- Michalak B., „Święty Gabriel. Informator Klubowy” 33 (2014) nr 117–118 (marzec–czerwiec), s. 2.
- Polski Związek Filatelistów, *Encyklopedia filatelistyki*, red. T. Hampel, Warszawa 1993.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja o liturgii świętej Concilium*.
- Szewczyk M., *Jan XXIII i Jan Paweł II – nowi święci Kościoła*, „Przewodnik Katolicki” 103 (2014) nr 18, s. 15.
- Ufficio Filatelico e Numismatico (UFN). Governatorato Città del Vaticano, *Canonizzazione di Giovanni Paolo II. 21 marzo 2014* Bozzetti–Esquisses–Sketches–Entwürfe–Bocetos, s. 1–6.